

7 tinten grijs

Een blik op het territorium van ondersteuners

Prof. dr. Elke Emmers

docenten
voor
inclus!e

ouders voor
inclus!e

Een ondersteuner? Wat is dat?

De kinderen die ondersteuning krijgen, staan centraal in de werking van het ondersteuningsteam.

Het werkt samen met de leerkrachten, het schoolteam, de ouders en eventuele externe hulpverleners om het kind vooruit te helpen in zijn ontwikkeling en om aanpassingen op maat uit te werken.

Enter the play room

Wat weten we?

Uit de literatuur & praktijk?

- Er is nog veel **onduidelijkheid** rond onderwijsondersteuners als het gaat om **inclusief onderwijs**.
- Welke **rol** nemen zij in en hoe bewegen zij zich op dat **scherpe snijvlak** tussen onderwijs, buitengewoon onderwijs en welzijn?

Let's talk dirty

Onduidelijkheid inclusief onderwijs

- Inclusief onderwijs wordt vaak heel **erg eng ingevuld – daarom onduidelijkheid**
- Ontbreken gemeenschappelijke taal
- Diversiteit vs inclusie
 - Inclusie = SEN
 - Diversiteit = SES of Migratie-achtergrond

Inclusie = het werkwoord dat bij diversiteit hoort

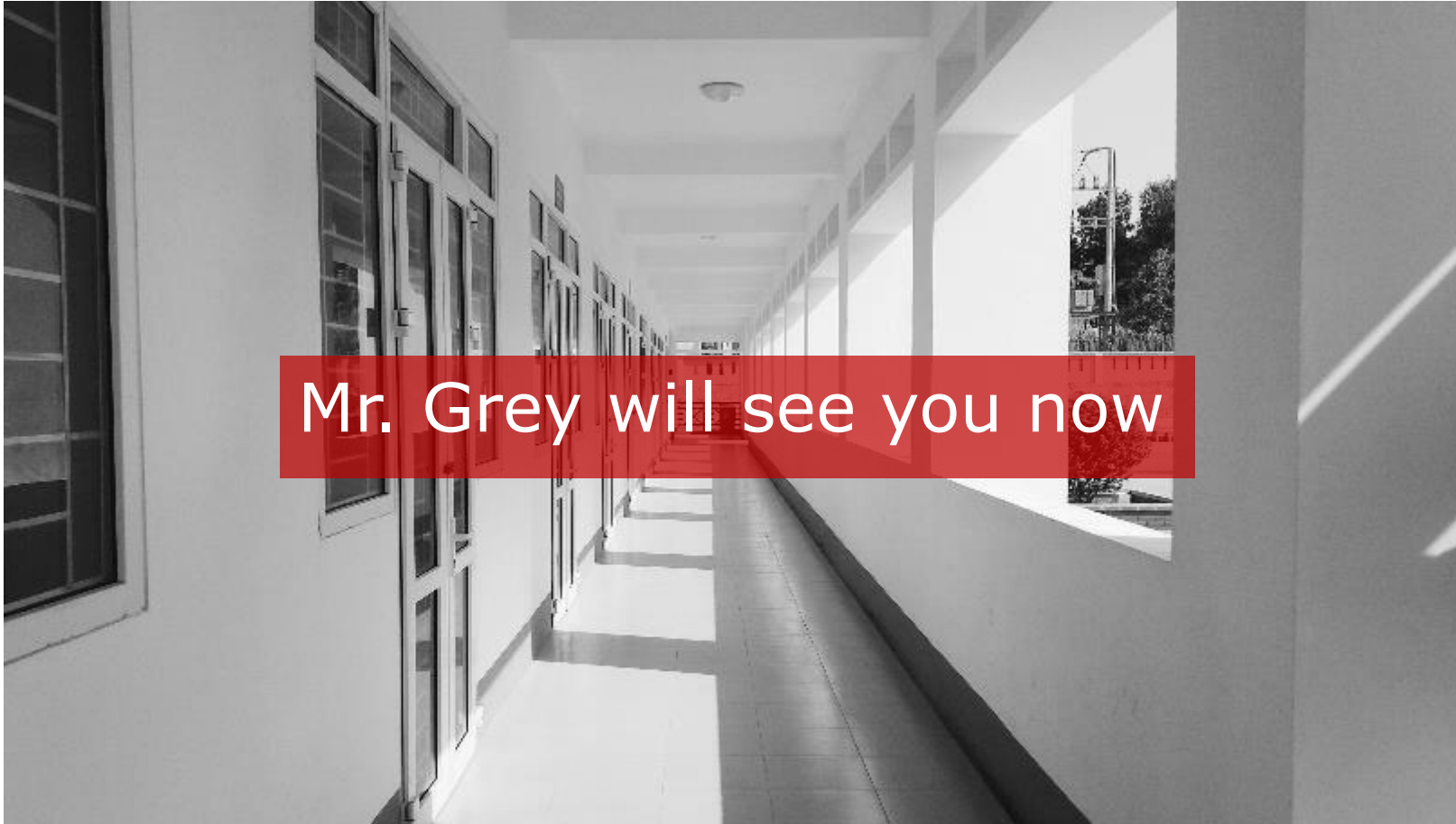

Inclusie in de meest brede zin is de hefboom om die diversiteit in het onderwijs te waarderen, realiseren en te laten floreren (Schrooten et al., 2021)

Het gaat namelijk over **reageren op diversiteit** (lees, dit gaat verder dan het enkel “zien”), luisteren naar onbekende stemmen, openstaan, alle leerlingen of studenten mondig maken en 'verschil' op een waardige manier te respecteren en vieren. Vanuit dit perspectief is het doel om **iedereen schoolkansen te bieden**. Met andere woorden, de uiteindelijke doelstelling gaat over de inclusieve ervaring om te leren leven met elkaar.

(naar Barton, 1997, p. 233-234)

Mr. Grey will see you now

- Rollen en verwachtingen blijken nog steeds onduidelijk te zijn
 - De shift tussen (persoonlijke) assistent voor specifieke noden naar Ondersteuner voor inclusief onderwijs (Zhao, Rose & Shevlin, 2022)
 - En alles daar tussenin & niet overal – leerling/klas/school (soms het nomadebestaan)

De rol van de ondersteuner?

- In de literatuur altijd omschrijven als **complex**
- Ambigüiteit (Lübeck & Demmer, 2022)
- **Tussen** onderwijsprofessionals en ondersteuners maar ook ondersteuners **onderling**
 - Vaak pedagogisch advies
 - "Overspill"
 - Zorg

Het vaakst - De zweep hanteren

Enorme focus op **gedragsmanagement**

Hard limits en geen safeword

De mythe van de **rode deur**

- Inclusieve **Cultuur**

Waarden en normen van een school, openheid, samenwerking met ouders, ...

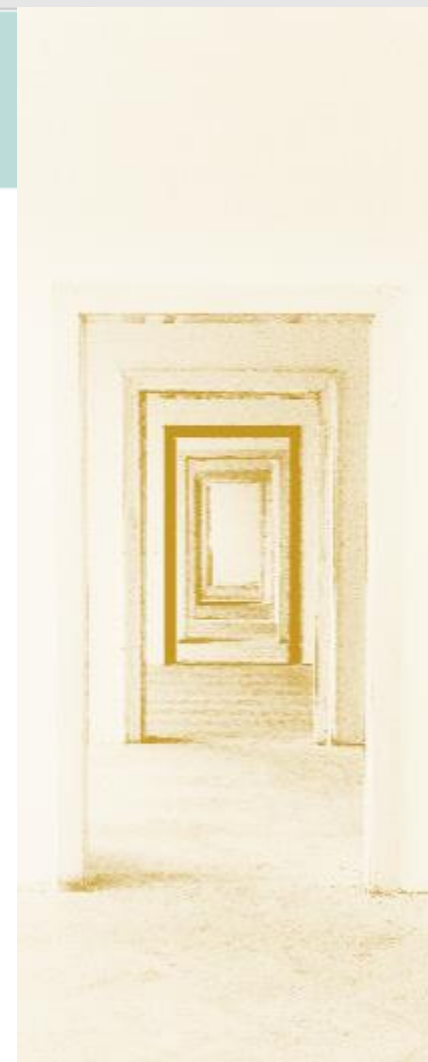
- Inclusief **Beleid**

De attitude van de directeur, collega's, ... doet ertoe

Visie/missie/procedures/macht van de klassenraad

- Inclusieve **Praktijk**

Samenwerking/gelijkwaardigheid

Gebonden– het fenomeen territoriumdrift

- Dat territorium ontrafelen naar 7 tinten grijs
- Heldere blik op (deze) samenwerking

You have to kiss a lot of
frogs before you find
your prince

The friends with benefits

- **Frequent contact** tussen leerkracht en ondersteuner
- Gemeenschappelijk punt van samenkomen
- Gelijkheid – ***Both satisfied***
- Vriendelijke relatie van **erkenning ieders expertise**/maar ook grenzen
- Geen binding tussen beide (de leerkracht en ondersteuner werken ook met anderen)
- Beide hebben een win
- Het gaat dus over een “Booty call” – Ad hoc contact op basis van **een vraag die er is bij één van beide partijen**

De lat-relatie

- **Frequent contact vanop afstand** (vaak telefonisch of online)- structureler
- Ieder vanuit zijn **eigen organisatie**
- Er is geen verplaatsing van de één naar de ander
- Gelijkheid tussen beide partijen
- Vriendelijke relatie van erkenning ieders expertise
- Geen of **weinig binding** met elkaar, maar wel een langere samenwerking
- Beide hebben een win (maar elke vanuit zijn eigen perspectief)

Het huwelijk

- Frequent **intens contact** (soms ook onenigheid)
- Inwisselbaarheid en **gelijkheid van rollen**
- Sterke binding, men werkt sterk en vaak samen
- Beide hebben duidelijke win
- Met of zonder scheiding van goederen (het delen van middelen, materialen of tijd met elkaar)
- “Out in the open” – iedereen weet dat dit een **duo** is
- Symbiose – er is echt een **sterk samenwerkingsverband** waar men vertrouwt op elkaar

De affaire

- Frequent (intens) contact
- Gelijkheid onder elkaar maar **niet openbaar** –
vb. een school die niet graag in zet op inclusie en de leerkracht durft niet samenwerking maar doet het in het geniep
- Duidelijke rollen
- Binding (in het geheim)
- Beide hebben duidelijke win
- **Verborg**
- **Parasiteren?** Soms is er sprake van een oneerlijke relatie waar de leerkracht met de pluimen gaat lopen, terwijl het het werk van de ondersteuner was

De pornoset

- **Sporadisch contact** met veel mensen rond een leerling met een beperking (– met mogelijks nare gevolgen)
- Inwisselbaarheid met een **veelheid aan personen**
- Soms geen gelijkheid – soms wel
- Duidelijke rollen – maar ieder vanuit zijn eigen eilandje
- Geen enkele binding
- Duidelijke win - **shoppingsprincipe**

Vb. ondersteuners worden bij een case gehaald wanneer het de leerkracht uitkomt en wanneer er een vergadering heeft plaatsgevonden gaan ze shoppen bij de oplossingen die het best passen... of het gemakkelijkste zijn

Het samenlevingscontract

- **Frequent intens contact** vb. Scholen Bu(s)o en Regulier onderwijs liggen dicht bij elkaar of hebben een gedeelde speelplaats
- Inwisselbaarheid (soms) en gelijkheid
- **Halve binding**
- Beide hebben duidelijke win in functie van inclusiever onderwijs
- Geografische integratie
- “Out in the open” – wij **wonen graag samen**

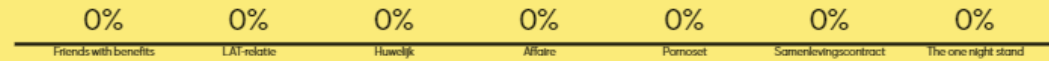
The one night stand

- **Niet-frequent maar toch intens contact**
- Inwisselbaarheid niet mogelijk – er is een machtsongelijkheid vanuit de één of de ander (bv. Wordt niet gezien als didactisch voldoende competent om mee aan klasondersteuning te doen)
- Gelijkheid niet mogelijk
- Beide hebben duidelijke win voor die **ene afspraak**
- “Cherrypicking of **consultancy**” – er wordt een vraag gesteld, men verwacht hulp of een antwoord, maar geen sterke samenwerking

Go to www.menti.com and use the code 8787 6905

Wat is jouw Love Story?

Mentimeter

Een ondersteuner? Wat is dat?

~~Alle~~ De kinderen die ondersteuning krijgen, staan centraal in de werking van het ondersteuningsteam. **Ondersteuners zijn deel van het team van onderwijsprofessionals** ~~Het~~ werkt samen met de leerkrachten, het schoolteam, de ouders en eventuele externe hulpverleners **die samenwerken** om het kind vooruit te helpen in zijn ontwikkeling **op een inclusieve manier** en om aanpassingen op maat uit te werken.

You have to kiss a lot of frogs before you find your prince

- Ga in dialoog over je rol en de verwachtingen die daarbij horen
- Samenwerking verduidelijken is DE stap om deze te versterken, veranderen of eventueel af te breken
- In een goede (samenwerkings)relatie zijn rollen duidelijk en verwachtingen scherp
- Start = het "ding" een naam geven

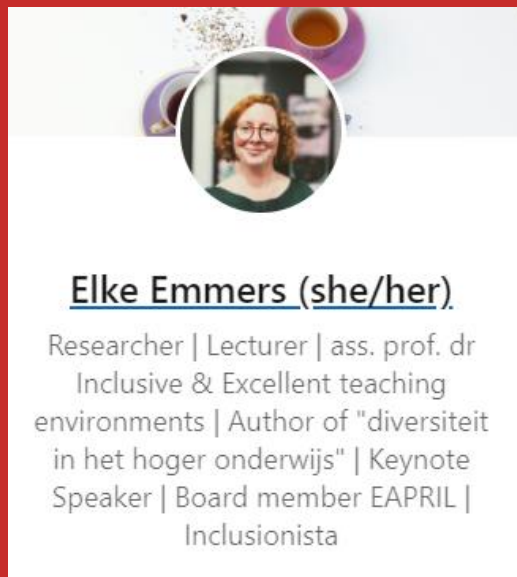
Wrapping up

What is your take away?

Want to talk more?

Twitter

LinkedIn

elke.emmers@uhasselt.be

UHASSELT

KNOWLEDGE IN ACTION

Referenties

- Foto's vanuit Unsplash
- Webster, R., & de Boer, A. A. (Eds.). (2022). *Teaching Assistants, Inclusion and Special Educational Needs: International Perspectives on the Role of Paraprofessionals in Schools*. Taylor & Francis.
- Yang, L., Hsu, C. L., Ye, T., & Sin, K. F. (2022). Assessing Emotions of Teaching Assistants in Inclusive Education. *Frontiers in Psychology, 13*, 813726.
- Van Hove, G., De Schauwer, E., & Daelman, S. (2019). Visie van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften op ondersteuning en ondersteuners binnen het regulier onderwijs. *TIJDSCHRIFT VOOR ORTHOPEDAGOGIEK, KINDERPSYCHIATRIE EN KLINISCHE KINDERPSYCHOLOGIE, 44(3-4)*, 147-157.